

DANICA.

Katolišk cerkven list.

№ 13.

V četrtek 25. sušca 1852.

Tečaj V.

„Genitori . . . !“ —

Duše, krila razprostitute,
Žila serca vžgi se ti!
Citre glasno zadonite
V vse svetove, v vse strani!
Ne nehajte, slavo dajte,
Večnomu jo prepevajte.
Da po svetu krog zaori:
Genitori! —

Vse le v njem živeče diha,
Smertnih kril otresa se,
Kjer njegova sapa piha.
Dviga stvar iz groba tme,
Da prepeva in odmeva
V tmini noči, v soncu dneva,
V zadnjem mraku, v prvoj zori:
Genitori! —

Čista zliva se plavota
Čez neskončni plan nebes,
Vžiga zvezdic se žarota,
Nebrojivih svetov kres.
V vsakom miga, jasno šviga,
Zrak doneči krog se vžiga
Na razjašnjem obzori:
Genitori! —

Od zemljice noč se vleče,
Mrak se zvija sonca vžgan;
Zori se nebo goreče,

Vse razdiha: dan je dan!
V vsakoj stvari vrejo žari,
Da radostna v petje vdari,
Bilka, vodka, tič žubori:
Genitori! —

Rase, klije, kamor sije
Životdatni sonca žar,
Stvorje celo se razvije,
Zemlja cela je — oltar.
Cvetja, sada se razklada
Drevje, njiva, zelenada,
Vse se sklanja v krasnom zbori:
Genitori! —

Sveti mir perute spenja
Čez zemljice kal in trud,
Svit minuje, delo jenja,
Vse hiti na spanja grud.
Iz globine njedrij šine,
Preden žitje dneva mine,
Čast se zlaga kvisko gori:
Genitori!

Divja burja zdaj prituli.
Morja val se peni v zrak;
Po votlinah skritih hrulj,
Stresa gore, zemlje tlak.
In od brega se do brega
Grom strašivni krog razlega

Po natvori v divjem spori:
Genitori! —

V svetoj cerkvi vkup se zbira
Vse kerstjanstvo — Večnomu;
Duša hrepeneča vmira
Polna rajskoga sladu.
In molčeca — se trepeča
Vsa progane, ko doneča
Se beseda dviga v kori:
Genitori! —

Glej nad nami kak lampade
Stvarniku se vžigajo;
Lucice so mu plamade,
Ki z očes mu zvirajo.
In duhovi, njih redovi
Z večnih harmonij glasovi
Trepetajo v neba dvori:
Genitori!

Tromba poje — zemlja spoči,
Gôr slemena se vderó;
Plam se vname v sredi noči,
Grobi se odperajo; —
In merlice k sodbi kliče;
Vse presunjeno se miče
Poje vse v pervin razori:
Genitori! —

Lovro Toman.

Iz pastirskiga lista prečastitiga Lavantinskiga škofa.

(Dalje.)

Smo se pa s svetim postam pred Bogom ponižali, in svoje grešne počutke s samosvojim zatajenjem ukročali, se moramo tudi z Bogom popolnoma spraviti s sveto pokoro, in sveto veliko noč vredno obhajati s pobožno prejemo presvetiga zakramenta altarja. To usmiljeni Bog od nas hoče, to nam sveta mati katoliška cerkev v četrti cerkveni zapovedi zapove, ki veli: „Spovej se svojih grehov postavljenimu spovedniku k manjšimu vsaj enkrat v letu, in v velikonočnim času prejmi sveto rešnje telo. Kako izveličanska, pa tudi potrebna je ta zapoved mile, pa tudi skerbne matere, svete katoliške cerkve, ktera želi, naj bi verni prav pogosto svete zakramente prejimali; pa tudi slabe kristjane podpira in derži, de ne omagajo na stezi izveličanja svojiga.

Čujte, kako potrebno je to cerkveno zapoved prav razumeti in zvesto dopolniti!

Ni ga pod solncam, kateri bi reči zamogel: jaz nimam greha. „In če pravimo, de greha nimamo, veli sv. Janez, lažemo, in ni resnice pri nas.“ Greh pa je nevarna dušna bolezen in tudi smert, ako se smertno pregrešimo. Dveh reči je nam grešnikom torej naj bolj potreba: zdravila in pa kosila. Zdravilo nam je usmiljeni Jezus zapustil v zakramentu svete pokore, ko je svojim apostelnam djal: „Prejmite svetiga duha; komur bote grehe odpustili, odpušeni so jim; komur jih bote zadržali, zadržani so jim.“ Zato uči sv. Janez: „Ako se svojih grehov spovemo, je Bog zvest in pravičen, de nam grehe odpusti, in nas vsake krivice očisti.“ Kosilo nam je izporočil, ko je djal: „Jaz sim živi kruh, ki z nebes pride; kdor tega kruha je, bo živel vekomaj. In kruh, ki vam ga bom jaz dal, je moje meso.

Resnično, resnično vam povem, ako ne bote mesa Sina človekoviga vživali, in in njegove kervi ne pili, ne bote življenja v sebi imeli.“ In kar je obljubil, je pri zadnji večerji dopolnil, ter je premenil in oživel kruh v svoje meso, in vinov svojo kri, rekoč: „Vzemite in jejte; to je moje telo — pijte vsi iz tega, to je kelh moje kervi, ki bo za njih veliko prelita v odpušanje grehov. Kdor zavživa moje meso, in pije mojo kri, on v meni ostane in jaz v njem; njega bom obudil k življenju večnemu.“ „Oh skrivnost velika, ož ponižnost neizrečena, ož de ga usmiljenje nerazumljivo!“ pravi sv. Krizostom. „Stvarnik se revni stvari v živež deli, on, ki življenje sam v sebi ima, se umerljivemu človeku v hrano in pijačo podá.“ — Poglejte duše, to je veliko imenitno kosilo nebeškiga Kralja že na tem svetu, na katero nas je vse povabil, de popotniki ne onemagamo.

Skerbni so bili prvi kristjani za dušno zdravilo in kosilo, so po vsakim storjenim grehu se brez odloge spokorili, pa tudi pri vsaki sveti maši, posebno ob nedeljah in slovesnih praznikih zavžili presveto rešnje telo. „Stanovitni so bili, priča sv. Lukež, v nauku apostelnov, in zedinjeni v lomljenju kruha in v molitvah, ter zavživali jed (presveto rešnje telo) z veseljem in nedolžnim srcem.“ Torej so pa tudi toliko čversti v sveti veri in v kreposti bili, de jih ne meč ne ogenj, ne železje ne ječa, tudi naj grozovitejši muke in smert premagale niso. Vse so premogli v Jezusu, ki jim je moč dajal. — Zakaj pa smo mi toliko slabi, de nas lahko vsak veterc skušnjave premaga in v greh zakopa? Kamo je živa vera prvih kristjanov, kje njih terdno zaupanje in goreča ljubezen do Jezusa, kamo sveta skerb za izveličanje večno? Kakor se je božja miza opuščala — je tudi sveta serčnost kristjanov umirala in pomerla.

Kervavo preganjanje kristjanov je v četrtem stoletju odjenjalo, lahko so kristjani v lepim miru živeli in Bogu služili; ali le prehitro so Izveličarja svojiga pozabili, so zadremali, so v grešno spanje zapadli, ter božjo mizo clo opustili. Sveta cerkev je torej že po svojim vidnim poglavarju papežu Fabianu ukazala, naj vsi verni saj trikrat v letu, o božiču, o veliki noči in o binkošnih prejmejo presveto rešnje telo. In ker jih je veliko tudi to sveto navado zanemarilo, je dala sveta cerkev v vesoljnim Lateranskim zboru v Rimu pod imenitnim papežem Inocencem III., kjer je bilo 412 škofov zbranih, v letu 1215 oestro zapoved s temi besedami: „Vsak verni kristjan obojiga spola, kakor hitro je starost razsodka nastopil (k pameti prišel), naj se vsih svojih grehov svojimu duhovniku najmanj enkrat v letu zvesto spove, in naloženo pokoro po moči dopolni. Tudi naj v velikonočnim času pobožno prejme sveto rešnje telo, če mu njegov duhovnik iz pravičniga namena ne odloži. Kdor ni tej zapovedi pokorin, v cerkvo ne sme, in po kersansko ne bo pokopan. Ta zapoved naj se pogosto oznani, de se nihče z nevednostjo ne izgovarja.“ Tako sveta mati katoliška cerkev govori, in vsim svojim vernim, ki so pripravi pameti, zapove vsaj enkrat v letu se svojih grehov spovedati, in v velikonočnim času vredno prejeti presveto rešnje telo. Ona pa tudi vsim nepokornim zažuga, de, kdor

tega ne stori, bo izobčen (iz društva svete cerkve odvržen), in če v takim stanu umerje, ne po kersansko pokopan, ker po kersansko živel ni. Tak nevernik je podoben suhi mladiki, ktera z vinsko tertó združena ni.

„Jaz sem vinska terta, vi ste moje mladike; brez mene nič ne morete storiti. Če kdo v meni ne ostane, bo vunkej veržen, kakor mladika, in bo usahnila; pobrali jo bodo in v ogenj vergli, de zgori. — Kdor zavživa moje meso in pije mojo kri, on v meni ostane, in jaz v njem.“ Oh naj bi ne bilo med nami takih zanikarnih kristjanov po imenu, takih suhih mladik, kateri še enkrat v letu k spovedi ne gredo in tudi velike noči z Jezusom ne obhajajo! Mertvi kristjani so, in sami sebe s svojo zanikarnostjo iz svete cerkve veržejo. „Kdor se od božje mize loči, se od večniga življenja loči,“ pravi sv. Ciprian, „ker brez gnade svetiga zakramenta peša.“ Sveta mati katoliška cerkev takih za svoje otroke ne spozna, in tudi v grobu za nje ne moli. Njih življenje ni v Kristusu, tudi njih vstajenje ne bo, ker je le one obljubil sodni dan obuditi k večnemu življenju, ki zavživajo njega meso. Ali ni strah in groza za take?

(Dalje sledi.)

Vošila zastran katekizma.

Med bukvami, ktere so katoliškemu ljudstvu v roke dati, je gotovo poglavitin šteti katekizem, to je kratik, cerkveno in poljudno vreden obsežik katoliške vere, katoliškiga spoznanja in djanja, v prašanjih in odgovorih. Te bukve vodijo kersanskiga učenika v tem, kaj in v kakošni versti de naj od svete vere, bodi si odrasenim ali neodrasenim, razlaguje, in dajo tudi mlajim in starjim vernikam terdno podstavo, na katero poslušanje in znanje in tudi djanje naslanjati zamorejo. Nar kraji katekizem je bil od zgorej dan v desetih zapovedih, ktere je Bog oznanil na Sinajski gori, v očenášu, kteriga je Gospod Jezus Kristus učil, in v apostolski veri, ktero je sv. Duh apostelnam zložiti dal. Ta katekizem so si prvi cerkveni učenički v podslombo vzeli, kakor sv. Avguštin, sv. Ciril Jeruzalemski, sv. Peter Krizolog, sv. Maksim, ko so pisali razlaganja apostolske vere, Tertulian, sv. Ciprian, sv. Gregor Nisenški, ko so izdali govore od Gospodove molitve, in zopet sv. Avguštin, ko je v razlaganju prvih Mojzesovih bukev obilniši od postave na Sinaji dane govoril. Katekizem se je v srednjih časih podaljšal, ko se je napeljevanju za kersanski nauk v ritualih ali bukvah od reda službe božje še več od sv. zakramentov, od grehov in čednost pridjalo. Posamski cerkveni učenički kakor s. Tomaž Akvinski, Brunon, Virburški, in Jona, Orleanski škof, in tudi celi zbor n. pr. Narbonski l. 1368 so razlaganja kersanskiga nauka izdali. V sedanji red je prišel katekizem, ko so krivoverskimu katekizmu Lutra Martina nasprot izdani bili pravoverski katekizmi: rimski za duhovne pastirje po povelji Tridentinskiga zbora, l. 1566, Petra Kanizja l. 1554 in Roberta Belarmina l. 1603. Za temi je do današnjih časov brez števila katekizmov v vsih jezikih na svetlo prišlo, kateri so se več ali manj po teh zgledih držali.

Gotovo bi katekizem nar bolj svoj namen dosegel, in očitno pričevanje od edinosti katoliške cerkve po celim svetu bi dajal, ako bi po pogla-

vitnim redu in obsežku povsod eden bil. Cerkev sama je na to napeljevala, ko je bilo v Tridentinskem zboru sklenjeno, da naj se katekizem izda, kateri bi bil vsim duhovnim pastirjem vodilo v razlaganju naukov svete vere. Ta katekizem je tisti, ki se imenuje rimski, in je na svetlo prišel pod papežem Pijem V. (Catechismus concilii Tridentini ad parochos.) Vonder pri tem je manjkalo še katekizma, kateri bi bil kersanskemu ljudstvu, mlajim in starjim, v roke dati. Ti potrebi sta nekakošno zadostila katekizem Petra Kanizja, kateri je zlasti po nemških deželah obveljal, in je še zdaj podstava naših kersanskih nauk, in pa katekizem kardinala Belarmina, kateri je bil italijansko spisani, pa kmalo v latinsko, francosko, špansko in nemško, tudi v slovansko in novogreško, celo v armensko, sirsko in arabljansko prestavljen. Namesti pa da bi se bila tako začeta edinost ohranila ali pa še bolj dovisala, so sledeči katekizmi dostikrat je častivredne zglede zapustili, in so v redu in podobi razlaganja po lastnim potu hodili. Če kdo pogleda oznanila izdanih bukev, najde na pr. pri nemških ali francozkih, da ima skorej vsaka školija, celo skorej vsaka šola svoj katekizem: takošna različnost gotovo nima nar boljših nasledkov, in ljudstvo se nad njo dostikrat spodtikva, kakor da bi vera ne bila povsod enaka. Na Avstrijskim je veliki katekizem, ki je bil pod cesarico Marijo Terezijo po Kanizjevem zgledu s poterjenjem škofov izdan, do zdaj nekakošno edinost obdržal, vonder v dosti krajih bolj na videz, ker so tudi drugačni katekizmi zraven veljali. Tudi naši slovenski katekizmi do zdaj niso hotli med seboj preveč edini biti, ko bi se bilo v poglavitnejih rečeh vonder to lahko zgodilo, desiravno bi se vsak po svoje na daljši ali na krajši razširjal. Nar bolj čudno je to, da so naši katekizmi dostikrat mogli jezikoslovskim novinarjem v podslombo služiti, tukej za nov pravopis, tamkej za nove oblike.

(Konec sledi.)

Oče Matej in bratovščina treznosti.

Neštevilne in nepopisljive so nadloge in nesreče, ki jih pijančevanje sploh in zlasti žganjepija za dušo in telo posameznih ljudi in celih družin, za cele dežele in države napravlja. Od tega vejo povedati bukvje „Blaze in Nežica“ — „Drobtince“ — „Čujte, čujte, kaj žganje dela.“ To so krepko dokazale „Novice“ v 7. do 14. listu 1847; „Zgodnja Danica“ v 20., 21., 31. in 32. listu leta 1849, in v 19. in 20. listu preteklega leta (beri: „Žganjepija pot v nesrečo“ — iz pastirskiga lista milostljiviga škofa Lavantinskiga). Vse to žalostne skušnje vedno bolj spričujejo in poterdijo, ker tudi med našim slovenskim ljudstvom pijančevanje sploh in zlasti nesrečna žganjepija zmiram dalje sega, in vse svoje nesrečne in pogubljive nasledke očitno kaže. Zato je gotovo, da posebno veliko, neizrekljivo dobroto ljudem stori, kdor pripomore, da pijančevanje in zlasti žganjepijo opuste; koliko nadlog in nesreč, koliko hudiga za dušo in telo pri posameznih družinah in po celih deželah s tem odverniti zamore, se dopovedati ne da. To je posebno v živo spoznal oče Matej, apostelj treznosti imenovan. Nesrečno pijančevanje odpraviti se je trudil narprej na Irskim in v drugih krajih Evrope, potem pa v Ameriki, kjer je v ta blagi namen mnogo krajev obhodil. Po svojim prepričanju, da se ta na-

men le s storjeno obljubo doseči in izpeljati zamore, je bratovščino treznosti vpeljal, v katero je vse tiste zapisal, kateri so se z obljubo zavezali, pijančevanja sploh in zlasti vsih žganih pijač varovati se. Od leta 1838 do 8. velikiga serpana preteklega leta 1851 je v tej družbi že 6 milionov 46 tavežent in 251 udov zapisanih imel. Od njegoviga popotovanja po Ameriki Tirolski katoliški listi lanskega leta tako govorijo:

Apostelj treznosti se je v Novi-Jork povernil, potem ko je poltretje leto po združenih deržavah in Kanadi hodil, da je ondotno ljudstvo k treznosti spreobračal. Še v mescu listopadu bo spet na Irsko šel; zato ima tudi poslednje dni v Ameriki veliko opraviti, in zanikerni in omahljivi se hočejo še te priložnosti poslužiti, da bi obljubo treznosti vpričo misionarja storili. V nedeljo 12. kozoperska je oče Matej v Novi-Jorški stolni cerkvi po velikim duhovnim opravilu, in pa po večernicah do terde noči od natlačene množice to obljubo sprejemal. Popred je pa pričujočim še te besede govoril: „Ne v zdravilo zoper nezmernost se imate z obljubo treznosti zavezati, ampak v zabranilo zoper pijanost; ker zleg prestréči več velja, kot zdraviti ga. Razumite iz tega, dragi moji bratje, da se ne obernem samo na pijance, ampak ravno tako na tiste, ki se omamljivim pijačam nikdar niso vdali. Treznost je naj starši naprava stvaritve, in reči zamerem, da je prva družba treznosti od Vsigamogočniga samiga že v zemeljskim raju napravljena bila. Bog je naše prve starše trezne stvaril, in jim ni dal nobene vpijanljive pijače, dal jim je vodo živiga studenca. Verjemite mi, dragi moji bratje, da ni noben za pametno stvar in kristjana vreden vzitek, ko bi se brez vina ali žganja doseči ne mogel. Noben človek ni pijan na svet prišel, noben človek ni od Boga in nature odločen vpijaniti se. In vender smo pijane po vsim svetu vidili. Vidili smo pijaniga, pogreznjeniga v revšino naj globokejši globočine; s svojo strastjo je pod šibo postave padel, in vender je bil nedolžin otrok, in tako čist vsakiga pregreška, kakor naj čistejši v tem zbirališu. Zdržnost od vsake močne pijače je torej potrebno zabranilo za sléherniga zmed vas. Samo tisti človek, kateri si zamore roko na serce položiti in reči, da ne bo nikdar taka zaveržena stvar, ki se pijanec imenuje, naj sem pride, zastavo obljube sprejet. Raba močnih pijač siromaštvo in hudobijo napravlja; ne pite takih nobene, in se bote veliko revšine obvarovali. Če pri vsi svoji slabosti k vam pridem, pridem vas rešiti z božjo pomočjo od nar hujši nesreče. Štirinajst lét je preteklo, kar sim prvič čisto in neomadežano bandero treznosti na Irskim povzdignil. Jez sim le še ostanek nekdanjiga očeta Mateja. Pa zato ne žalujem, še velikoveč rečem, da si v čast štejem slabost, ktera me je v službi mojiga božjiga Učenika zadela. Irsko ljudstvo, ki se je bilo po nesreči močnim pijačam vdalo, je na tavžente priteklo, pod bandero treznosti vpisati se, in v petih létih pridigovanja sim pet milionov svojih preljubljenih rojakov med udi naše družbe imel. Čudna sprememba se je potem pokazala. Jéče so se praznile, in nar večji med njimi je zaklenjena biti zamogla. Hudič pijanosti je bil iz Irskiga pregnan, ktero je spet otok svetnikov postalo. Pa boli me povedati, da jih je o preselovanju v Ameriko veliko zmed vas svojo prisego posredno prelomilo; prejeli so zdravniške zaukaze; zato veliko Ircov zapustivši svojo očetno zemljo méni, da bi brez močnih pijač težav popotovanja ne mógli pre-

nesti. Ali oh, koliko zmed njih je po svojim prihodu pilo naprej, de so se clo pokončali! To veliko hudo poboljšati, sim, akoravno slabôtin, med vami, dragi moji bratje, ter vém, de se bote vsi pod moje bandero vpisali. Po svojim prihodu v Ameriko sim več kot 500.000 oseb k treznosti spreobrnil, in zaupam, de bote tudi vi, ko bote prisegli to čednost spolnovati, svoje obljube zvesto deržali. De se v tej skerbi skušnjav obvarujete, se zanesite na božjo pomoč, in vervajte, de Vsiggamogočni svoje pomoči tistim nikdar odrekel ni, ki so ga prosili in roke proti njemu stegovali. Jez bom vse dni tega tedna pripravljen vas sprejeti in v svojo družbo zapisati. Zdaj naj pa tisti pristopijo, kateri hočejo trezni biti.“

Na te besede se nagnječena množica mōz, žen in otrok proti altarju zažene: očetje derže nad svojimi glavami svoje otroke, matere svoje dojenčike, ter tudi nje neštevilni trumi treznih bratov in sester hočejo pridružiti. Oče Matej reče najpred prvi verstí na stopnice pred altarjem poklekniti, in naslednjo slovesno zaobljubo za njim izgovoriti: „Jez obljubim, z božjo pomočjo vsake vpijanljive mōčne pijače zderžati se, in kolikor bo mogoče, s svojim izgledam tudi pri drugih nezmernot odvračevati.“ Vsaka versta gré potlej v žagrad, kjer se po pisarjih očeta Mateja v velike družbinske bukve zapiše, in vsak spreobrnjenec majhno svetinjo prejme.

Častitljivi mašnik, ki je tako svoje življenje človeštvu v prid obrnil, je resnično velikovreden mōž. Zdaj se ga mertvud polotuje, in njegovi dnevi na zemlji so skoraj soštetí; njegovo imé pa bo še pri nar poznejših mlajših za nami živelo, in njegovo mesto je v nebesih med svetniki zaznamnjano. Kar pri očetu Mateju ljubimo, je neutrudljiva gorečnost, z otročjo priprostostjo, čudovito modro pohlevnostjo in angelsko pobožnostjo združena.

(Konec sledi.)

Razgled po keršanskim svetu.

„Univers“ od delavnosti Trapistov na Francoškim tole perpoveduje: Dan današnji vsi spoznajo, koliko dobriga Trapisti človeštvu storé; skušnja je učila, koliko te hiše molitve in dela še častni sreči pripomorejo. Njih samostan ni samo bolnišnica za bližnje kraje, gostivnica za memogredoče uboge, živ zgled dela, miru in reda, je tudi za vso okrajino nar bolji kmetijska šola. Tako so Trapisti pred 30 leti napravljeniga samostana Brikebek močirje in skalovje obdelali, ki jih do tega časa nihče ni vedil porabiti. Valogneški mali predpostavljene jim je že 1844. leta pričal, de so ceno zemljiša na petero povišali. Ve se, kako de pridelke obračajo. Sami spijo na slamnici in jedo 7 mescov v letu le enkrat na dan in sicer sočivje na slani vodi kuhano; v 5 mescih, ko imajo nar hujši dela, tudi vživajo solate in sira ali sadja; dobé pa še vsaki dan eno libro kruha. Vse drugo pa v dobre ali usmiljene dela obernejo. Njih roke in vrata niso nikdar zaperte; vse sprejmejo, naj si bodo v dušnih ali v telesnih stiskah. V Brikebeku imajo stanovanje za revne popotnike, bolnišnico, šolo in kakor povsod uboge sosede. Tanlajski predpostavljene pravi v sporočilu 1850. leta, de je ta samostan napredovanju kmetijstva veliko pripomogel, in Kaenski župan pravi, de je vredna podpore ne samo tistih, ki njih duhovno delavnost cenijo, ampak vsih, ki jim je mar za srečo revnih in za napredovanje praviga olikanja.

Na Angleškim je umerl Tomaž Moore. On je slovel po celi Evropi kakor nar imenitniši angleški pesnik sedanjiga časa. Katoliški cerkvi pa je veliko perpomogel s svojimi bukvami „Popotvanje Irca, ki vere iše (Wanderungen eines Irländischen Edelmannes zur Entdeckung einer Religion)“. V tih bukvah je on lepo in mikavno iz zgodovine pokazal, de so vse resnice katoliške cerkve, ktere protestanti zaveržejo in kakor v poznejših stoletjih sprejete grajajo, že apostelni učili, in de so jih pravoverni kristjani vselej verovali. Resnobno branje tih bukev je veliko protestanških Anglezov spreobrnilo. Ravno to je storilo Bossuetovo razlaganje nauka katoliške cerkve (exposition de la doctrine de l'eglise catholique) per francoskih Kalvincih, Möhlerjeva „Simbolika“ in Teodulova večerja (Theodula Gastmahl), spisan od Joana Aug. Starka, resnice željniga luteranskiga pastora, per Nemcih. — O de bi protestanti te čvetero bukve bolj brali! Vidili bi, de le katoliška cerkev hrani celi nauk Jezusa Kristusa, de oni so pa suhe mladike brez soka — brez zaslužnja, dokler se spet kakor ubogljivi otroci ne podajo v naročje katoliške cerkve, od ktere so jih bili Luter, Calvin, Henrik VIII. in drugi sejavci ljulike odtergali. —

London, 27. aveč. Včeraj je v Dublinu umerl katoliški veliki škof, Dr. Daniel Murraj, 82 let star, od l. 1809 škof, od l. 1823 veliki škof. Naslednika mu bodo sveti oče zvolili.

Švedsko. Švedski protestanti se v cerkvenih opravilih zmed vsih protestantov nar bolj katoliški cerkvi bližajo. Duhovni imajo per altarju mašno srajco in mašni plajš iz rudečiga žameta. Spredej je s hebrejskimi čerkami zapisano Jehova, zadej je pa z zlatam vdelani latinski križ. Per navadnih cerkvenih opravilih imajo duhovni kórsko srajco iz černiga sukna. Še zdaj se na Švedskim duhovno opravilo Messa imenuje, in dopoldanska služba božja velika maša. Za lepoto službe božje sleherna soseska silno skerbi, in pravijo, de so v zgornjih krajih tako lepe in velike cerkve, kakor jih imajo nemške velike mesta.

Hartum, 29. prosenca 1852. Iz pisma prečastitiga gospoda Dr. Knobleherja, apostolskiga namestnika za srednjo Afriko, tole zvemo: „V god nedolžnih otročičev smo v kapelici veselo zapeli: Te Deum laudamus — Hvala bodi Gospod Bogu! in se tako Bogu zahvalili, de smo popotvanje srečno prestali. Vsi moji tovarši se zdravi in čveteri (kaj taciga se per popotvanju v tih krajih še skorej ni doživelo). Odkar smo v Hartum peršli, se v našim prebivališu, sosebno v poživljeni šoli, vse giblje. Misionarji so se pridno poprijeli odreje zamorskih otrok, ki so nas željno perčakovali, in se perpravljajo za popotvanje v daljne kraje do četerte stopinje na beli reki, kamor se je eden misionarjev, ki sim jih pri odhodu v Evropo zapustil, že prosenca 1851 podal. On je še tam, Nigila, kralja Bariških zamorcov, ki sim ga bil per prvim popotovanju za nas pridobil, vnovič prepričati, de je bilo moje tačasno obnašanje do njega resnično. Možje, ki so se pred našim prihodom v Hartum tje podali, slonovih kosti nakupit, in ki imajo mesca sušca nazaj priti, nam bodo zamogli več povedati, kaj de je imenovani misionar tamkej opravil. Tudi pričakujem, de bodo trije tovarši, ki smo jih na ladii, Stella matutina, zapustili, poterdili ravno sprejeto sporočilo, de so v Dongola peršli. Pravijo, de je naša ladija skoz dolgo verato nevarnih, srednjih Nilovih slapov srečno peršla, in de so jo lepo ozaljšano blizo imenovaniga mesta vidili. Vse se tamkej silno čudi nad ladijo, kako de železo zamore po vodi plavati.“